

Huoltovarmuusorganisaatio

Jätehuolto osana Huoltovarmuus- organisaatiota

Jätealan yhteistyöryhmän kokous 4/2023

Taina Kallus
Valmiussihteerä, Suomen Kiertovoima KIVO Ry

Esityksen sisältö

- Huoltovarmuusorganisaatio
- Nykytilanne
- Tulevaisuus
- Julkaisuja
- Yhteystiedot

Mitä huoltovarmuudella Suomessa tarkoitetaan?

- Huoltovarmuus on
 - yhteiskunnan varautumista mahdollisiin kriiseihin ja häiriötilanteisiin
 - jatkuvuudenhallintaa turvaamalla elintärkeät toiminnot avainsektoreilla: elintarvikehuollossa, energiahuollossa, logistiikassa, terveydenhuollossa, finanssialalla, teollisuudessa ja digitaalisissa toiminnoissa
 - laaja-alainen, koko yhteiskunnan kattava toimintamalli.
- Toimivat markkinat ja kilpailukykyinen talous ovat huoltovarmuuden perusta.
- Oleellista huoltovarmuustoiminnassa on viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyö.
- Ministeriöt vastaavat oman hallinnonalansa varautumisesta (jätehuollossa esim. STM, YM).
- Huoltovarmuutta ylläpidetään HVK:n koordinoimalla verkostolla - Huoltovarmuusorganisaatio.

Uhat, riskit ja keskinäisriippuvuudet

TERRORISMI

ENERGIAPULA

SÄÄN ÄÄRI-ILMIÖT

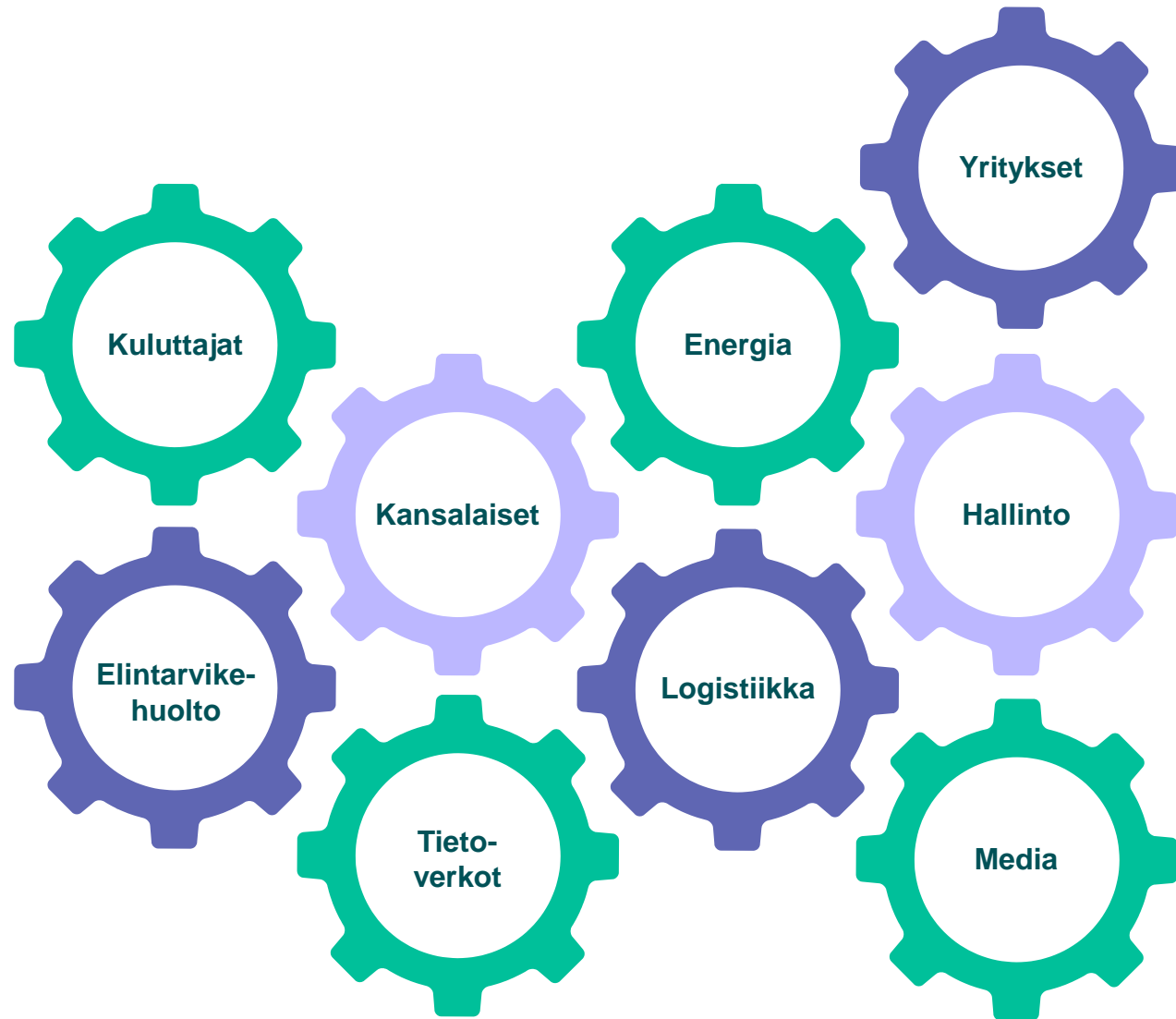
LOGISTIIKAN HÄIRIÖT

VERKKOHYÖKKÄYKSET

TIETOJÄRJESTELMÄUHAT

VAARALLISET TARTUNTATAUDIT

SOTILAALLINEN VOIMANKÄYTTÖ

Verkostomainen toimintaympäristö

Ohjaavat viranomaiset

Elinkeinoelämä

Normaalioloissa tunnistetaan häiriötilanne:

- 1) uhka/häiriötilanne, muodostetaan tilannekuva (VN TiKe)
- 2) toimivaltainen hallinnonala ja viranomainen
- 3) oikea säädösperusta häiriötilanteen hoitamiseksi

Normaaliolojen lainsäädännön toimivaltuuksin ja resurssein hallittavissa: toimivaltainen hallinnonala ja viranomainen vastaa häiriötilanteen hoitamisesta.

Normaaliolojen vakava häiriötilanne:

1. keskeistä viranomaisia koskevan lainsäädännön ja toimialakohtaisen erityislainsäädännön ajantasaisuus
2. toimivaltuudet häiriötilanteita varten normaaliolojen lainsäädäntöön (lainvalmisteluvastuu toimivaltaisella ministeriöllä).

Normaalioloissa toimivaltainen hallinnonala ja viranomainen vastaavat toiminnasta.

Poikkeusolojen aikana viranomaisten toimivaltuuksista säädetään pääosin valmiuslaissa (2011/1552).

Poikkeusoloja lain 3 § mukaan ovat:

1. Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila
2. Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista
3. väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat
4. erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila, sekä
5. vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti
6. *muu julkisen vallan päätöksentekokykyyn, yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin toimivuuteen, rajaturvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, joka erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa kansallista turvallisuutta, yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

(*Uutuus 1.8.2022, Valmiuslain päivitys hybridiuhkien osalta - lyhennys)

Jätealan huoltovarmuustoimikunta

- Jätealan huoltovarmuustoimikunta on toiminut noin 19 vuotta.
- 20 henkilöä, puheenjohtajana toimii Marja-Riitta Korhonen Ympäristöministeriöstä, ja sihteerinä Suomen Kiertovoima KIVO Ry :n Taina Kallus.
- Koostuu n. 20 viranomaistahosta, joilla on osansa jätehuollon ohjauksessa, täytäntöönpanossa tai muissa sidostoiminnoissa. Mukana muutama yritysedustaja.
- Merkittävä tehtävä ympäristö- ja terveysturvallisuuden ylläpitäjänä, energihuollon osana sekä raaka-aineiden kierrättäjänä.
- Tuottanut julkaisuja, ylläpitänyt toimialan tilannekuvaa, osallistunut erilaisiin varautumistoimenpiteisiin, sekä järjestänyt koulutustilaisuuksia.
- Haasteena toimikuntamuotoisuus (ei täysivertainen jäsen HVO:ssa) ja mukana on ollut varsin vähän yritysedustajia. Koko ei voi kasvaa nykyisestä.

Jätehuoltopooli

- Alkuvaiheessa mukaan kriteerien mukaan tulossa noin 30 yritystä toimialalta. Kriteeristö muuttuu ja elää, eikä jäsenyys ole 'ikuinen tai muuttumaton'. Toimikunta hyväksyy uudet jäsenet. Hyväksytyt jäsenet ovat toimialan huoltovarmuuskriittisiä yrityksiä.
- Poolien toiminta perustuu toimialajärjestöjen ja Huoltovarmuuskeskuksen välisiin sopimuksiin. Sopimus Huoltovarmuuskeskuksen kanssa työn alla. Sopijaosapuolina HVK, Kierrätysteollisuus Ry (puheenjohtajaorganisaatio) sekä Suomen Kiertovoima KIVO Ry (isäntäorganisaatio).
- Yhdistää merkittäväällä tavalla elinkeinoelämän jätehuollon sekä asukkaiden jätehuollon yhteiseksi varautumisen kokonaisuudeksi.
- Valmiussihteri Suomen Kiertovoima KIVO Ry:stä, puheenjohtaja elinkeinoelämän edustaja.
- Uusi yhteysjäsen HVK:ssa aloittaa 18.9. Toistaiseksi tehtävää hoitaa Katri Saukkonen.
- Yhteistyö matalalla kynnyksellä toimialan varautumiseen liittyvissä kysymyksissä.

Poolin tehtävät

- Seurata, selvittää, suunnitella ja valmistella oman alansa huoltovarmuutta. Huolehtia organisaationsa huoltovarmuuden kehittämisestä.
- Määritellä ja laatia poikkeusolojen toimintoja koskevat yleissuunnitelmat.
- Laatia ja ylläpitää toimialansa kriittisten toimipaikkojen tietokantaa.
- Ohjata ja seurata alansa yritysten varautumista.
- Tehdä selvityksiä korvaavien toimintojen kehittämiseksi.
- Suunnitella henkilöstön ja muiden voimavarojen käyttöä poikkeusoloissa.
- Tehdä selvityksiä ja esityksiä varmuus- ja turvavarastoinnin tarpeesta.
- Hankkia ja ylläpitää edustamiensa toimialojen toimintoja ja toimintaedellytyksiä koskevia tietoja.
- Järjestää alan valmiuden ylläpitämiseksi tarpeellisia tiedotus-, koulutus- ja harjoitustilaisuuksia.

Ajankohtaista

- Lintuinfluenssan seuraaminen jatkuu muuttolintukauden loppuun asti. Lintuinfluenssan tarttuminen ihmiseen on todennäköisempää tarhatuista nisäkkäistä hengitysteitse kuin luonnonvaraisista linnuista.
- Jätealan huoltovarmuustoimikunta julkaisi kesällä 2023 ohjeen kuolleiden eläinten hävittämisestä kaatopaikoilla. Ohje on ladattavissa HVK:n verkkosivuilla: <https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/files/daf69dd9c9355a95fb6b14bd3e98f15a85ab6680/hvk-ohje-kuolleiden-elainten-sijoittamisesta-kaatopaikalle-huoltovarmuus.pdf>
- Venäjän informaatiovaikuttaminen Suomen osalta tapahtuu sisäisesti Venäjällä (omien kansalaisten mielipiteisiin sekä asenteisiin vaikuttaminen), sekä mahdollisuuksien mukaan Suomessa. Vaikuttamisella pyritään vahvistamaan kuvaa Suomesta Venäjälle vihamielisenä kansakuntana, sekä oikeuttamaan sotaa Ukrainassa / länsimaata vastaan.
- Kyberhäirintää, sosiaalisen median sekä lehdistön kautta levitettäviä valeutisia (esim. helmikuussa Suomen nälänhätä), sekä perinteistä poliittista retoriikkaa.
- Lisääntyy Naton aseman vahvistuessa Suomessa?
- Tulevan talven energiatilannetta seurataan tarkasti.
- Kunnille tekeillä ohje sanitaatioon esim. sähkö-, tai vesikatkosiin varautumisen suunnittelun tueksi.
- Jätehuoltotoimialan yleissuunnitelman laatiminen käynnistyy syyskuun lopussa – tähtää jätehuoltotoimialan varautumiseen yleisellä tasolla erityyppisten uhkien varalta. Osittain julkinen asiakirja (?).
- Selvitetään muiden toimialojen tarpeet häiriö- ja poikkeusoloissa jätehuollon osalta. Hyviä syötteitä tullut.
- Valmiusharjoitus 2024

Artikkelit ja julkaisut

- Vaaralliset jätteet kiertoon yrityksistä:
<https://www.varmuudenvuoksi.fi/artikkeli/vaaralliset-jatteet-kiertoon-yrityksista>
- Yritys kyberhyökkäyksen kohteena:
<https://www.varmuudenvuoksi.fi/artikkeli/yritys-kyberhyokkayksen-kohteena>
- Ohje kuolleiden eläinten kaatopaikkasijoittamiseksi-artikkeli:
<https://www.varmuudenvuoksi.fi/artikkeli/ohje-kuolleiden-elainten-kaatopaikkasijoittamisesta-auttaa-hairiotilanteiden-hallinnassa>

Ohje kuolleiden eläinten kaatopaikkasijoittamiseksi:
<https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/files/daf69dd9c9355a95fb6b14bd3e98f15a85ab6680/hvk-ohje-kuolleiden-elainten-sijoittamisesta-kaatopaikalle-huoltovarmuus.pdf>

Opas jätehuoltotoimijalle häiriötilanteisiin varautumiseen:
<https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/files/51126db08bc0f8b641314bc07ec0914b908a0361/varautusmisopas-ja-tehuoltotoimijoille-2021.pdf>

Kiitos mielenkiinnosta!

Taina Kallus

Valmiussihteerä

Suomen Kiertovoima KIVO Ry

Puh. | Tel. +358 44 493 4522

**Huoltovarmuusorganisaatio | Försörjningsberedskaporganisationen | National Emergency
Supply Organisation**

Jätealan huoltovarmuustoimikunta

Huoltovarmuusorganisaatio
Försörjningsberedskaporganisationen
National Emergency Supply Organisation

Huoltovarmuusorganisaatio

Fiksua huoltovarmuutta
yhdessä.

Varmuuden
vuoksi.

huoltovarmuuskeskus.fi

varmuudenvuoksi.fi